

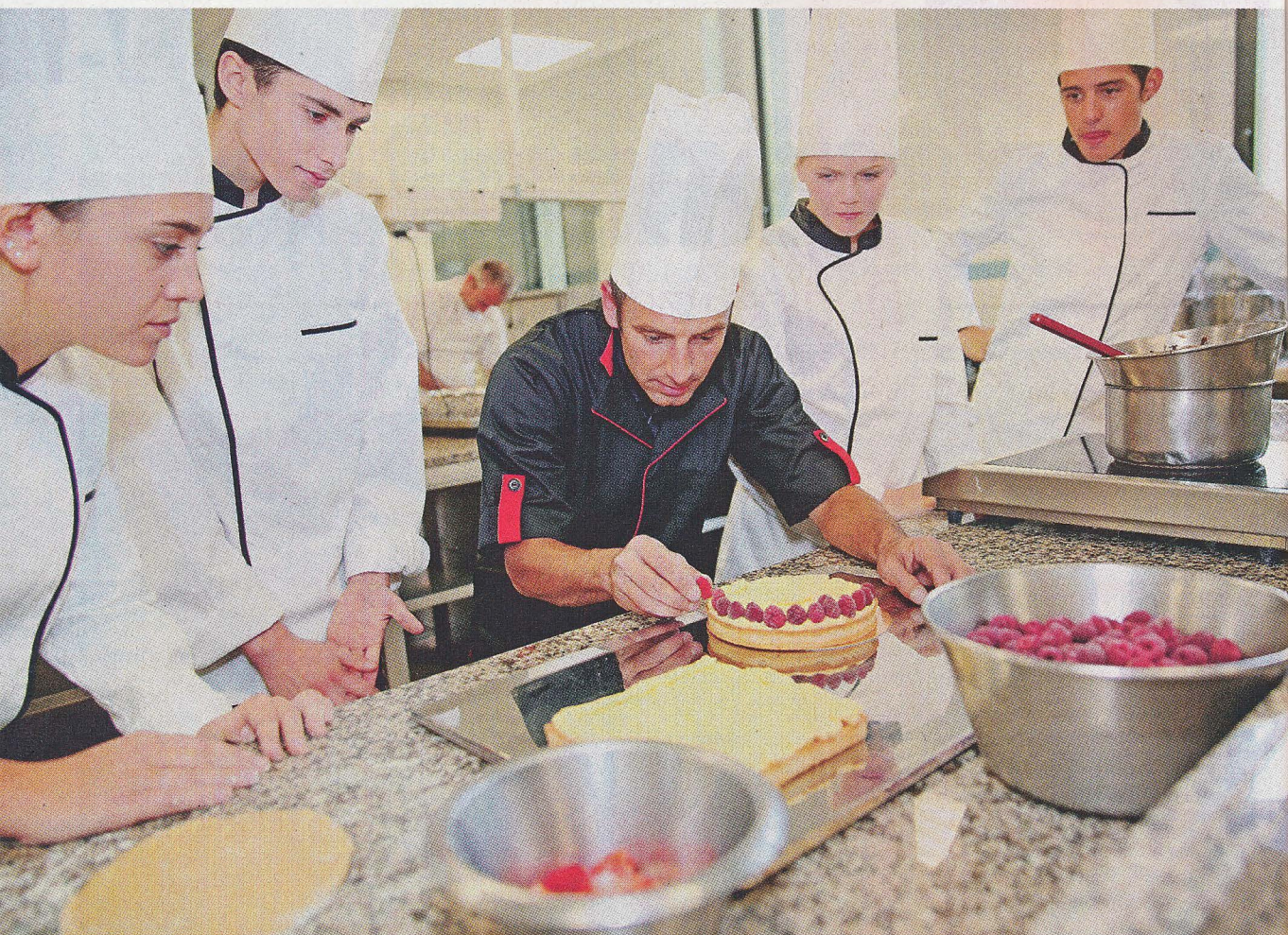

FOTO: FOTOLIA.EU

NOVÝ VIETOR

DO VZDELÁVANIA

Záujem firiem o duálne vzdelávanie sa zvyšuje len pomaly. Týmto spôsobom si môžu pripraviť vlastnú kvalifikovanú pracovnú silu. Žiaci stredných odborných škôl sa vzdelávajú podľa potrieb zamestnávateľov a po ukončení štúdia sa stanú zamestnancami firmy.

PRIpravil: EDUARD ŽITŇANSKÝ

Duálne vzdelávanie je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, keď je odborné teoretické vzdelávanie v strednej odbornej škole prepojené s praktickou prípravou u konkrétného zamestnávateľa. Žiaci stredných odborných škôl sa pripravujú priamo na pracovisku počas praktického vyučovania vo firme pod dohľadom inštruktorov, čím získavajú pracovné návyky, sociálne kompetencie a odborné zručnosti na výkon svojho povolania. V školskom roku 2015/2016 nastúpilo do prvého ročníka po prvý raz v rámci systému duálneho vzdelávania 422 žiakov a v tomto školskom roku 971 žiakov. Najviac učebných zmlúv podpísaných so zamestnávateľmi majú žiaci v rámci duálneho vzdelávania v sektoroch strojárstva či obchodu a služieb. Najviac z nich je v Trenčianskom kraji, v systéme duálneho vzdelávania sa tam pripravuje 303 žiakov. Najmenej škôl zapojených do tohto systému je v Banskobystrickom kraji, týka sa len jednej školy so 43 žiakmi.

JASNÁ SPRÁVA. Až 75 percent žiakov stredných odborných škôl v posledných rokoch nenašlo uplatnenie v odbore, ktorý študovali. Upozornil na to Štátny inštitút odborného vzdelávania. Na súčasnú situáciu v oblasti zamestnanosti a školstva reaguje národným projek-

tom duálneho vzdelávania. Podľa inštitútu totiž ročne zo škôl odchádza iba štyritisíc absolventov, ktorí sa uplatnia v tom, čomu sa venovali počas štúdia.

Len v tomto roku odíde do dôchodku z odborných profesií približne 41-tisíc zamestnancov. Na Slovensku každoročne vzniká deficit viac ako 34-tisíc absolventov, ktorí chýbajú v ekonomike. Projekt predpokladá, že do systému duálneho vzdelávania by sa mohlo do roku 2020 zapojiť 12-tisíc žiakov, uzatvoriť 1 450 zmlúv so strednými odbornými školami, zaškolených by tiež malo byť 700 inštruktorov. Rovnako sa predpokladá aj zriadenie ôsmich takzvaných Dual Pointov, teda miest, kde by zamestnávateľia, školy, žiaci a verejnosť dostali potrebné informácie o duálnom vzdelávaní v jednotlivých krajo-

ch. V rámci pilotnej aktivity vytvoria tiež jeden kontaktný bod – Centrum orientácie, kde budú žiakom predstavovať rôzne remeslá a sprevádzať ich pri výbere povolania.

DOBÝ ŠTART. „V mladosti som navštevoval Stredné odborné učilište strojárské pri ZŤS v Dubnici nad Váhom, maturitný študijný odbor. Ako absolvent som bol schopný ihneď plnohodnotne vykonávať prácu v odbore, ktorý som vyštudoval. Praktické zručnosti mi veľmi pomohli aj počas vysokoškolského štúdia na Mechanizačnej

fakulte Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, kde sa ukázalo, že stredná škola mi dala dobré predpoklady na zvládnutie teoretických predmetov a v praktických vedomostiach a zručnostiach som svojich spolužiakov výrazne prevyšoval,“ spomína Ján Kopšo, predseda Poľnohospodárskeho družstva Vršatec v Pruskom. V škole nemal problém v laboratóriách vyrobiť rôzne pokusné modely a na katedre spoľahlivosti strojov pôsobil ako takzvaná pomocná vedecká sila. „Vedomosti zo strednej školy som zúročil aj po nástupe do zamestnania a často z nich čerpám až dodnes,“ hovorí J. Kopšo. Po rozpade stredného odborného školstva veril J. Kopšo, že musí vzniknúť niečo podobné, ako na Slovensku fungovalo do roku 1989. „Myslím si, že systém duálneho vzdelávania má ambíciu nahradiť „socialistický model“ stredného odborného školstva, kým však dosiahne jeho úroveň, pravdepodobne prejde ešte veľa rokov. Niekde treba začať, a preto sa aj naše poľnohospodárske družstvo do tohto systému zapojilo, aj keď teraz máme dostatok kvalifikovaných zamestnancov,“ uvádza predseda družstva. Mladí ľudia tvoria viac ako 20 percent pracovného kolektívu, ale chcú ich neustále dopĺňať novými odborníkmi. „V systéme duálneho školstva spolupracujeme so Strednou odbornou školou v Pruskom, ktorej zriaďovateľom je Trenčiansky samosprávny kraj. Duálnu zmluvu máme uzatvorenú na dva učebné odbory, poľnohospodár – mechanizácia a poľnohospodár – farmárstvo. Aktuálne máme v prvom ročníku jedného žiaka,“ opisuje súčasnosť J. Kopšo. »

FOTO: ARCHIV JANA KOPŠA

V NASTAVOVANÍ SYSTÉMU DUÁLNEHO VZDELÁVANIA JE SLOVENSKO STÁLE NA ZAČIATKU. V PRVOM RADE VÄČŠINU FIRIEM TRÁPI NEDOSTATOČNÝ ZÁUJEM DETÍ A RODIČOV.

Ján Kopšo,
predseda Poľnohospodárskeho družstva Vršatec

AŽ 75 PERCENT ŽIAKOV STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKÔL V POSLEDNÝCH ROKOCH NENAŠLO UPLATNENIE V ODBORE, KTORÝ ŠTUDOVALI

REAKCIA NA SITUÁCIU.

Koncern Nestlé systematicky podporuje zamestnávanie mladých ľudí a zlepšovanie ich zamestnateľnosti. Popri stážach a kariérnom poradenstve sa podnik osobitne venuje výchove a vzdelávaniu učňov. Robert Kičina hovorí, že program angažovania mladých ľudí vznikol v konkerne pred niekoľkými rokmi ako reakcia na vysokú mieru nezamestnanosti mladých v Európe. „Ďalším dôvodom je vlastná skúsenosť s nedostatočnou pripravenosťou mladých na prax. Duálne vzdelávanie vnímame ako ideálnu platformu na prepájanie teoretickej výučby a praxe. Dôležitým momentom bola možnosť vytvoriť vlastný učebný odbor – pracovník v potravinárstve – a možnosť ovplyvniť a prispôsobiť si osnovy,“ vysvetľuje R. Kičina.

Motívom bolo aj úsilie vychovať si vo vlastnom závode nových zamestnancov – odborníkov, ktorí budú detailne poznať technológie a výrobné procesy v potravinárskom podniku a postupne sa vypracujú na vedúce pozície.

Do systému duálneho vzdelávania aj v družstve Vršatec vstupovali so zámerom vychovať si vlastných vysokokvalifikovaných zamestnancov. „Počas štúdia by mali dokonale spoznať podnik vrátane jeho chotára, naučiť sa zvládnuť všetky potrebné technologické postupy a operácie. V súčasnosti nový zamestnanec na pracovnej pozícii operátora poľnohospodárskej techniky, napriek určitým skúsenostiam, potrebuje na zvládnutie celého komplexu pracovných postupov takmer dva roky praxe v našom podniku. Toto by mal žiak v systéme duálneho

vzdelávania zvládnuť počas odbornej praxe,“ pripomína J. Kopšo.

MALÝ ZÁUJEM. V Nestlé očakávali najmä to, že spolupráca so Strednou odbornou školou obchodu a služieb v Prievidzi bude užitočná pre všetkých zainteresovaných, čiže pre firmu, pre školu a pre žiakov. „Prekvapil nás prieskum medzi žiakmi, z ktorého vyplynula pomerne vysoká, až 86-percentná spokojnosť žiakov s učebným odborom. Naplnili sa tiež očakávania, že zriadenie učebného odboru v našom závode nebude priveľmi administratívne zaťažujúce. Za očakávaniami zatiaľ mierne zaostal záujem žiakov o štúdium v našom učebnom odbore. V ročníku ich máme momentálne dvanásť,“ vysvetľuje R. Kičina. Veľmi podobne bol na tom v prvých rokoch závod

FOTO: ARCHÍV JANA KOPŠA

RÓBERT KIČINA

FOTO: ARCHÍV RÓBERTA KIČINU

Nestlé v Olomouci, no postupne si učebný program vybudoval taký kredit, že túto otázku už nemusia riešiť. „Veríme, že podobne sa vyvinie situácia i v Prievidzi.“

V nastavovaní systému duálneho vzdelávania je Slovensko stále na začiatku. V prvom rade väčšinu firiem trápi nedostatočný záujem detí a rodičov. Potvrdzujú to aj čísla z prvého roka fungovania systému, keď ponuka vzdelávacích programov výrazne prekonalala dopyt. „Druhý rok sa vyvíja lepšie. Som však presvedčený, že treba zásadne zlepšiť komunikáciu zo strany štátu i samotných firiem smerom k deťom a rodičom, aby sa postupne búral stereotyp, že učňovské vzdelávanie nestačí na to, aby absolvent získal zaujímavú a dobre platenú prácu,“ hovorí R. Kičina.

KTO TO ZAPLATÍ. Čoraz horúcejšou bude téma financovania, pretože školy zapojené do duálneho vzdelávania prichádzajú o časť peňazí a to ich môže odrádzať od tvorby nových programov. „Pokiaľ nebudeme vo financova-

ní zohľadňovať výsledky programov, merané predovšetkým uplatniteľnosťou absolventov, nebudeme schopní programovo podporovať lepšie školy a utlmať horšie, čo v konečnom dôsledku negatívne ovplyvní celkovú kvalitu duálneho vzdelávania,“ myslí si R. Kičina.

J. Kopšo hovorí, že systém duálneho vzdelávania je v úvode náročný na čas a administratívu. „Museli sme absolvovať viacero školení o systéme, potom získať certifikát pre hlavného inštruktora. Potrebné bolo naštudovať manuál pre zamestnávateľa, ako aj podpísať zmluvu o duálnom vzdelávaní so strednou školou a taktiež administratívne zvládnuť nábor a prijímacie skúšky žiakov. Očakávanie sa zatiaľ naplnili a vidíme záujem nášho žiaka o odborný výcvik a celkové dianie v podniku. Myslíme si, že uvítal aj benefity, ktoré sme mu poskytli a ktoré jeho spolužiaci nemajú. Zatiaľ ako problém vnímame menšiu informovanosť rodičov o možnosti zapojiť svoje deti do systému duálneho vzdelávania,“ hovorí J. Kopšo.

Podľa neho zamestnávateľ, ako napríklad ich družstvo, nemôže finančne dotovať kvalifikovaného majstra odborného výcviku pre troch žiakov, ktorým by sa mohol naplno venovať.

Nedostatok financií v systéme by mohol viesť k tomu, že bude vhodný a ekonomicky zvláduteľný iba pre veľkých zamestnávateľov, ktorí budú mať ucelené veľké študijné skupiny, alebo že si vytvoria tzv. vlastné duálne vzdelávacie akadémie. „Riešením by mohlo byť spájanie malých zamestnávateľov a zriadenie centier odbornej praxe u jedného z nich. Zatiaľ sme pripravení v tomto systéme pokračovať aj v budúcnosti s tým, že pravdepodobne na nasledujúci školský rok sa nám podarí získať ďalšieho žiaka,“ hovorí J. Kopšo.

INZERCIA

BP170485

Kaufland dual
vzdelávanie pre budúcnosť

- moderná forma štúdia
- platená prax na strednej škole
- dopravné a stravné
- nenahraditeľné skúsenosti
- garancia pracovného miesta

Kam po základnej škole?
Študuj duálne s Kauflandom.

najzamestnávateľ 2016
Absolútny víťaz kategórie obchod a služby

www.kaufland.sk/zamestnavatel dual@kaufland.sk

ZDROJ:

ŽITŇANSKÝ, E. 2017. Nový vietor do vzdelávania. In Profit. – Bratislava : Petit Press, a.s., 2017. 2017, roč. XXIV, č. 03, s. 24 – 27.